

1956. ÉVI 28. TÖRVÉNYEREJŰ RENDELET A RÖGTÖNBÍRÁSKODÁSRÓL¹

Az a körülmény, hogy nagymennyiségű lőfegyver van ellenforradalmi elemek, hivatásos bűnözők, felelőtlen zavartkeltők és fegyvertartásra nem jogosult más személyek birtokában, akadályozza a rend helyreállítását és veszélyezteti az állampolgárok személyi, valamint vagyonbiztonságát. Népköztársaságunk ellenségei fegyverek birtokában gyilkosságok elkövetésétől sem riadnak vissza és megfélemlítik azokat a becsületes dolgozókat, akik békés alkotó munkájukkal egész népünk érdekeit kívánják szolgálni. A becsületes dolgozók joggal követelnek hathatós intézkedéseket ennek a túrhetetlen állapotnak megszüntetése érdekében.

Ennek megfelelően a Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alábbiakat rendeli.

1. § A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a rögtönbíráskodást 1956. évi december hó 11. napjának 18. órájától kezdődő hatállyal az ország egész területére az alábbi bűntettek tekintetében elrendeli:

gyilkosság,
szándékos emberölés,
gyűjtogatás,
rablás (fosztogatás),

közérdekű üzemek vagy a közönség életszükségletének ellátására szolgáló üzemek szándékos megrongálásával elkövetett bűntett (BHÖ. 73. pont és a BHÖ. 172. pont), ezeknek a bűntetteknek a kísérlete lőfegyver, lőszer, robbanószer, illetőleg robbanóanyag engedély nélküli tartása.

2. § (1) Azok, akik lőfegyvert (lőszert, robbanóanyagot stb.) engedély nélkül tartanak birtokukban, azt 1956. évi december hó 11. napjának 18. órájáig kötelesek a fegyveres karhatalom bármely szervénél beszolgáltatni.

(2) Azok, akik a jelen törvényerejű rendelet kihirdetése és a beszolgáltatási határidő között fegyvereiket stb. beszolgáltatják, fegyverrejtegetés címén nem büntethetők.

3. § (1) Az 1. §-ban meghatározott bűntettek elkövetésére létesült szövetség és az ezekre irányuló szervezkedés is rögtönítélő bírósági eljárás alá esik.

(2) Aki hitelt érdemlő tudomást szerez arról, hogy más személy lőfegyvert (lőszert stb.) engedély nélkül tart birtokában és ezt a hatóságnak mihamarabb lehetséges, nem jelenti be, bűntettet követ el és rögtönbíráskodás alá esik. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az 1950. évi II. tv. (Bt.) 29. §-a szerinti hozzátartozókra.

(3) A rögtönítélő bíróság, ha a terheltet a rögtönítélő eljárás alá tartozó valamely bűncselekményben bűnösnek nyilvánítja, ítéletében egyúttal halálbüntetést szab ki.

---

¹ Hatályos a kihirdetése napjától. Kihirdetve: 1956. december 11. Hatályon kívül helyezte az 1957. évi 62. törvényerejű rendelet 1. § (1) bekezdése. Hatálytalan: 1957. november 3-tól.

4. § (1) A rögtönbíráskodás kihirdetéséről a Kormány gondoskodik; a kihirdetés sajtó, rádió és falragasz útján is történhetik.

(2) A rögtönbíráskodási eljárás a katonai bíróság hatáskörébe tartozik; a Népköztársaság Elnöki Tanácsa más rögtönítélő tanácsok kijelölése iránt is tehet intézkedést.

(3) A rögtönbíráskodás részletes szabályainak megállapítására a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Kormányt felhatalmazza.

(4) A fegyveres gyár- és üzemőrségek fegyvertartásának módját külön törvényerejű rendelet szabályozza.

5. § A jelen törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

6/1956. (XII. 11.) KORM. RENDELET A RÖGTÖNBÍRÁSKODÁS RÉSZLETES SZABÁLYAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL²

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az 1956. évi 28. törvényerejű rendelet 4. §-ának (3) bekezdése alapján a következőket rendeli:

I. A rögtönbíráskodás kihirdetéséről

1. § (1) A rögtönbíráskodás bevezetését a Népköztársaság Elnöki Tanácsának törvényerejű rendelete állapítja meg. Ugyanez a rendelet jelöli ki azt a területet és azokat a bűncselekményeket, amelyekre a rögtönbíráskodás hatályba lép.

(2) A rögtönbíráskodás bevezetésének közzétételéről a Minisztertanács gondoskodik. A közzététel történhet falragaszon, sajtóban és rádióban nyilvánosságra hozott hirdetmény útján.

(3) A rögtönbíráskodás bevezetésének közzétételéről szóló hirdetménynek tartalmaznia kell:

a) azoknak a bűncselekményeknek a megjelölését, amelyek miatt és azt a területet, amelyre a rögtönbíráskodást elrendelték;

b) azt a felhívást, hogy az ilyen bűncselekmények elkövetésétől mindenki óvakodjék;

---

² Hatályos a kihirdetése napjától. Kihirdetve: 1956. december 11. Hatályon kívül helyezte a 86/1987. (XII. 29.) MT rendelet 2. §. Hatálytalan: 1988. január 1-től.

c) azt a figyelmeztetést, hogy minden olyan személy, aki a kihirdetés után a megjelölt területen ilyen bűncselekményt követ el, rögtönbíráskodás alá kerül és halállal bünhődik.

2. § A rögtönítelő bíróság előtt a büntető eljárásra vonatkozó általános rendelkezések csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a jelen rendelet eltérő szabályokat nem állapít meg.

II. A hatáskörré vonatkozó rendelkezések

3. § (1) A rögtönítelő bíráskodás a katonai bíróságok hatáskörébe tartozik. A rögtönítelő bíráskodás lefolytatására a Népköztársaság Elnöki Tanácsa más bíróság kijelölése iránt is tehet intézkedést.

(2) A rögtönítelő bíróság egy hivatásos bíróból és két népi ülnökből áll (1954. II. törvény 8. § (1) bekezdése).

4. § Azt a személyt, akit rögtönítelő bíróság elé tartozó bűncselekmény gyanúja terhel, előzetes letartóztatásba kell helyezni és haladéktalanul a legközelebbi katonai ügyésznek, illetőleg a Népköztársaság Elnöki Tanácsának a 3. § (1) bekezdése alapján tett intézkedése szerint alakult bíróság területe szerint illetékes ügyésznek kell átadni.

III. Az eljárás megindítása a rögtönítelő bíróság előtt

5. § (1) A terhelt csak akkor állítható rögtönítelő bíróság elé, ha tetten érték, vagy ha bűnösségének bebizonyításához szükséges bizonyítékok nyomban a bíróság elé tárhatók. Ebben az esetben az ügyész a terheltet vádirat mellőzésével a legközelebbi katonai bíróság, illetőleg a kijelölt rögtönítelő bíróság elé állítja.

(2) Nem állíthatók a rögtönítelő bíróság elé az elmebeteg, más súlyos betegségben szenvedő személyek felgyógyulásuk előtt, valamint a teherben levő nők.

(3) Ha a terhelt ellen az illető bűncselekmény miatt a rendes bünvádi eljárást már megindították, rögtönbíráskodásnak ugyanazon cselekmény miatt többé nincs helye.

6. § A rögtönítelő bíróságtól más rögtönítelő bírósághoz az ügy áttételének nincs helye.

7. § A terhelt ellen az eljárás leghosszabb tartama – ideértve az ítélethozatalt is – háromszor huszonnégy óra, amely határidőt a terhelt rögtönítelő bíróság elé állításának időpontjától kell számítani. Ha ezt a határidőt nem lehet megtartani, az ügyet az általános szabályok szerint hatáskörrel bíró és illetékes rendes bírósághoz kell áttenni.

IV. Tárgyalás a rögtönítelő bíróság előtt

8. § (1) A rögtönítelő bíróság az ügy tárgyalására nem tűz határnapot és idézéseket sem bocsát ki. A tanúk és szakértők előállításáról, valamint a szükséges bizonyítékoknak a bíróság elé tárásáról az ügyész gondoskodik. Az ügyész a vádat a tárgyaláson szóval terjeszti elő.

(2) A rögtönítelő bírósági eljárásban védő részvétele kötelező.

9. § (1) Az eljárás rendszerint csupán annak a bűncselekménynek bizonyítására szorítkozik, amely miatt azt megindították. Az ügyész indítványára azonban az eljárás kiterjeszhető más olyan cselekményre is, amely rögtönbíráskodás alá tartozik, ha ennek következtében a rögtönbíráskodási eljárást megghiúsító késedelemtől tartani nem kell. A terhelt egyéb, rögtönbíráskodási eljárás alá nem tartozó bűncselekményét figyelmen kívül kell hagyni.

(2) Az eljárás ugyanazon bűncselekmény más elkövetőinek felelősségre vonására is kiterjeszhető, de emiatt a vádlott ellen az ítélet meghozását és végrehajtását elhalasztani nem szabad.

10. § (1) A rögtönítelő bíróság ítéletében halálbüntetést szab ki, ha a terheltet a rögtönítelő bíráskodás alá tartozó valamely bűncselekményben egyhangúan bűnösnek mondja ki.

(2) Ha a köznyugalom helyreállítása és a társadalom rendjének védelme halálbüntetés alkalmazását nem teszi szükségessé, a rögtönítelő bíróság halálbüntetés helyett tíztől tizenöt évig terjedhető börtönbüntetést szabhat ki.

(3) Arra a terheltre, aki a bűncselekmény elkövetésekor huszadik évét még nem töltötte be, halálbüntetés helyett tíz évtől 15 évig terjedő börtönbüntetést, ha pedig a terhelt a bűncselekmény elkövetésekor életének tizennyolcadik évét nem töltötte be, öt évtől tíz évig terjedhető börtönbüntetést kell kiszabni.

(4) A (2) és (3) bekezdés esetén kívül a büntetés további enyhítésének helye nincs.

(5) Ha a rögtönbíráskodási eljárás alá vont bűncselekmény tekintetében a terhelt felmentésének feltételei (Bp. 180. §) forognak fenn, a rögtönítelő bíróság a terheltet a vád alól ítélettel felmenti.

11. § (1) Az ítéletet rövid indokolással együtt azonnal írásba kell foglalni.

(2) A rögtönítelő bíróság előtt tartott tárgyalásról, valamint az ítélethozatalt megelőző zárt ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni. A zárt ülésről készült jegyzőkönyvnek magában kell foglalnia a tanács tagjainak a terhelt bűnösségére vonatkozó szavazatát és azt az elnökön kívül a tanács valamennyi tagjának alá kell írni. Ez utóbbi jegyzőkönyv zárt borítékban az iratokhoz csatolandó.

V. A végrehajtás

12. § A rögtönítelő bíróság határozatai ellen – a perújítás a törvényesség érdekében használt perorvoslat kivételével – perorvoslatnak nincs helye.

13. § (1) Ha a terheltet halálra ítélték, a rögtönítelő bíróság a Bp. 240. §-ának (2)-(3) bekezdésében szabályozott eljárás után nyomban határoz abban a kérdésben, hogy az elítéltet kegyelemre ajánlja-e vagy sem. A kegyelemre ajánlás kérdésében a tanács csak egyhangúan hozhat elutasító határozatot.

(2) Ha a rögtönítelő bíróság a halálraítéltet kegyelemre ajánlja, az ügy iratait az esetleg beadott kegyelmi kérvénnyel, valamint az ügyésznek és a rögtönítelő bíróságnak a véleményével együtt azonnal az igazságügyminiszterhez terjeszti fel. Ebben az esetben a halálbüntetés végrehajtását a kegyelem tárgyában hozandó döntésig fel kell függeszteni.

(3) Ha a rögtönítélő bíróság az elítéltet nem ajánlja kegyelemre, a halálbüntetés végrehajtása iránt intézkedik. A kegyelmi kérvénynek a büntetés végrehajtására nincs felfüggesztő hatálya; a büntetést az ítélet kihirdetésétől számított 2 órán belül végre kell hajtani.

14. § A börtönbüntetés végrehajtását a rögtönítélő bíróság ítéletének kihirdetése után azonnal foganatba kell venni.

VI. Vegyes rendelkezések

15. § Ha a rögtönítélő bíróság az ügyet nem találja rögtönbíráskodási eljárás alá tartozónak, vagy ha büntető ítélet abból az okból nem hozható, mert egyhangú határozat nem jött létre, vagy ha a terhelt ellen súlyos gyanú okok forognak fenn ugyanarra nézve, hogy a terhére rótt bűncselekményt elkövette, de bűnösségének bizonyítása a törvényes határidőn (7. §) belül nem sikerül, vagy ha a tárgyalás során derül ki, hogy a terheltet nem lehetett volna rögtönítélő bíróság elé állítani (5. § (2)-(3) bek.), vagy végül, ha a törvényes határidőn belül ítéletet hozni egyáltalán nem lehet, a rögtönítélő bíróság az ügyet az általános szabályok szerint hatáskörrel bíró és illetékes rendes bírósághoz teszi át.

16. § (1) A rögtönbíráskodás megszüntetése iránt a Népköztársaság Elnöki Tanácsa intézkedik. A rögtönbíráskodás megszüntetését ugyanúgy ki kell hirdetni, mint annak elrendelését.

(2) A rögtönítélő bíróság előtt folyamatban levő ügyekben – ideértve azon ügyeket, amelyekbe már halálos ítéletet hoztak, de azt még végre nem hajtották – a rögtönbíráskodás megszüntetése után az ügyet a rendes bírósághoz kell áttenni, amely úgy jár el, mintha a rögtönítélő bíróság előtt az eljárás meg sem indult volna. A már kiszabott börtönbüntetés végrehajtását a rögtönbíráskodási eljárás megszüntetése nem érinti.

17. § (1) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

(2) A jelen rendelet hatálybalépésével a rögtönbíráskodás eljárási szabályainak megállapítása tárgyában kiadott 8020/1939. ME rendelet hatályát veszti.